

Vládny návrh zákona o konkurze a reštrukturalizácii, vládný návrh zákona o správcoch

Poslanci NR SR dňa 9. decembra schválili vládný návrh zákona o konkurze a reštrukturalizácii a vládný návrh zákona o správcoch. Podľa dôvodovej správy sa právna úprava pridrža pro-veriteľsky orientovaného smeru, aj keď, dlžník neostáva bez akejkoľvek ochrany. Cieľom nového zákona o konkurze a reštrukturalizácii je kolektívne uspokojenie veriteľov dlžníka, ktorý je v úpadku. Účelom reštrukturalizácie je popri uspokojovaní veriteľov dlžníka, aj snaha o zachovanie prevádzky podniku dlžníka alebo jeho časti. Naopak, cieľom konkurzu je rozpredaj dlžníkovho majetku a teda z toho vyplývajúci zánik výkonu podnikateľských aktivít dlžníka.

Zákon vymedzuje platobnú neschopnosť tak, že je to stav, keď dlžník nie je schopný plniť 30 dní po lehote splatnosti viac ako jeden peňažný záväzok. Predĺženie je stav, keď dlžník, má viac ako jedného veriteľa a hodnota jeho záväzkov presahuje hodnotu jeho majetku. Podrobnosti o spôsobe určenia platobnej neschopnosti a predĺženia ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá Ministerstvo spravodlivosti.

Reštrukturalizácia má nabádať a stimulovať zúčastnené subjekty k tzv. neformálnej reštrukturalizácii, ktorá by mala byť preferovaná pred samotným úpadkom a ktorá by sa mala využívať k jeho predchádzaniu - ak sa predpokladá dosiahnutie vyššej sumy na uspokojenie veriteľov. Návrh na reštrukturalizáciu sa dokladá odborným posudkom reštrukturalizačného správcu.

Konkurz, právo na podanie návrhu na konkurzné konanie má dlžník, ako aj veriteľ. Pri podaní návrhu je dlžník povinný podať návrh na vyhlásenie konkurzu zákon do 30 dní od kedy sa dlžník dozvedel o svojom úpadku. Aby nedochádzalo ku zneužívaniu podávania návrhov na vyhlásenie konkurzu zo strany veriteľa, zvyšuje sa zodpovednosť veriteľa za správnosť prihlášky pohľadávky. Ak sa pohľadávka ukáže ako neopodstatnená, môže súd požadovať, aby tento veriteľ vyplatil pokutu v prospech konkurznej podstaty

V novej legislatíve sa nepočíta s 18-mesačnou lehotou na ukončenie konkurzu, ale s čiastkovými lehotami pre jednotlivé úkony v rámci konkurzného konania. Súd by mal mať po podaní návrhu na konkurz na posúdenie formálnych náležitostí a rozhodnutie o začatí konkurzného konania 15 dní. Dlžník by mal mať na vyjadrenie a spochybnenie návrhu veriteľa a dokázanie platobnej schopnosti desať dní. Po doručení vyjadrenia dlžníka má súd päť dní na rozhodnutie. Skrátila sa aj lehota na prihlásenie pohľadávok veriteľmi zo 60 na 30 dní.

Po začatí konkurzného konania je dlžník povinný obmedziť výkon svojej činnosti len na bežné právne úkony. Jedným z účinkov vyhlásenia konkurzu je to, že právo disponovať s majetkom úpadcu prechádza v plnom rozsahu na správcu. Uvedený účinok je typickým pre konkurzné konanie, na rozdiel od reštrukturalizácie, kedy je úpadca aj naďalej oprávnený disponovať so svojím majetkom, ale pod dohľadom súdu. Po vyhlásení konkurzu môže úpadca prerušiť pracovný pomer s ktorýmkoľvek zamestnancom z tzv. organizačných dôvodov. Do 40 dní od vyhlásenia konkurzu správca zvoláva schôdzu

veriteľov, ktorí si voľbou medzi sebou určia veriteľský výbor. Veriteľský výbor predovšetkým vykonáva dohľad nad činnosťou správcu a spolupracuje s ním pri predaji majetku úpadcu. Správca je povinný každých 30 dní predložiť veriteľskému výboru písomnú správu o svojej činnosti.

Zákon predpokladá prednosť reštrukturalizácie pred konkurzom vtedy, ak existuje predpoklad zachovania fungovania podniku a pravdepodobnosť, že povolením reštrukturalizácie sa dosiahne vyšší výťažok na uspokojenie veriteľov ako vyhlásením konkurzu.

Z pôsobnosti zákona je vylúčený štát ako aj štátne rozpočtové organizácie, štátne fondy, Národná banka Slovenska, Garančný fond investícií a Fond ochrany vkladov. Rovnako aj tie právnické a fyzické osoby, za ktorých záväzky ručí štát.

Zákon o správcoch upravuje ich postavenie, práva a povinnosti, vzdelávania ako aj dohľad nad ich činnosťou.

Správca podľa zákona:

- bude podnikateľom
- bude si musieť zriadiť kanceláriu v obvode krajského súdu, v ktorom chce pôsobiť
- ak bude mať viac kancelárií, musí ustanoviť v každej svojho zástupcu
- bude povinný zachovávať mlčanlivosť
- bude musieť absolvovať skúšku z právnych a ekonomických vedomostí
- bude povinný dopĺňať si vzdelanie (navštevovať semináre, prednášky, vedecké konferencie) a publikovať

Ministerstvo spravodlivosti SR:

- vedie zoznam správcov,
- vykonáva dohľad nad správcovskou činnosťou,
- rozhoduje o zápise do zoznamu správcov,
- rozhoduje o pozastavení výkonu správcovskej činnosti a vyčiarknutí zo zoznamu správcov,
- vybavuje sťažnosti na postup správcov pri výkone správcovskej činnosti,
- vedie voči správcom disciplinárne konanie. Slovenskí správcovia budú od júla 2005 registrovaní na ministerstve spravodlivosti, ktoré bude ich zoznam zverejňovať aj na internete a bude nad nimi vykonávať dohľad. Zákon zavádza náhodný výber správcov pri jednotlivých konkurzoch.

Ak správca spácha úmyselný trestný čin alebo trestný čin, ktorý súvisí s podnikaním, až do právoplatného vynesenia rozsudku mu môže rezort spravodlivosti pozastaviť činnosť.

Správcovia nebudú musieť byť povinne poistení, ako to pôvodne navrhovalo ministerstvo. Rezort spravodlivosti argumentoval tým, že nový zákon o konkurze dáva správcovi viac právomocí a ich chybné rozhodnutia môžu spôsobiť značnú škodu veriteľom. Poslanci však akceptovali výhradu parlamentného výboru pre hospodárstvo, privatizáciu a podnikanie, že by išlo o prekážku, ktorá by mohla obmedziť slobodný prístup k výkonu správcovskej činnosti.

Podľa predkladateľov zákonov majú nové právne úprav priniesť skrátenie času konkurzného konania, aby bolo konkurzné konanie rýchlejšie, efektívnejšie, aby sa mohli veritelia domôcť svojich oprávnených pohľadávok. Podľa ministra spravodlivosti sa prijatím zákona podarí zúžiť priestor pre konkurznú mafiu.

Proponenti zákona považujú nešťastné riešenie, že definíciu pojmu platobnej neschopnosti a predĺženia, jasný spôsob určenia záväzkov platobnej neschopnosti, hodnotu majetku, ako aj hodnotu záväzkov dlžníka určí ministerstvo spravodlivosti vyhláškou. Vnáša to tak neistotu do právnych vzťahov, keďže minister bude môcť bez pripomienkovania kedykoľvek zmeniť definíciu. Takisto niektorí kritici zákona neboli spokojní s ustanovením, ktoré sa týka možnosti podania návrhu na vyhlásenie konkurzu zo strany veriteľa. Podľa nich totiž umožňuje podať veriteľovi návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka iba v prípade, ak disponuje vykonateľnou alebo písomne uznanou pohľadávkou, čo podľa jej predsatvitel'ov v bežnom obchodnom styku nie je obvyklé, aby mal podnikateľ takéto uznané alebo vykonateľné pohľadávky.

Niektorí poslanci upozornili v súvislosti náhodným výberom správcov na skutočnosť, že nie každý správca konkurznej podstaty zvládne aj tie najťažšie konkurzné prípady.

Zákon nadobudne účinnosť 1. júla 2005